

торіальні документи. Визначено напрями реалізації цілей сталого розвитку в Україні на національному та регіональному рівнях для сфери охорони здоров'я. Також, окреслено ключові завдання Цілі – 3 для виконання до 2030, визначено результати реалізації завдань щодо досягнення Цілі 3 – Міцне здоров'я і благополуччя. Визначено завдання адаптації законодавства України до права Європейського союзу на 2021 рік та підбито здобутки з наближення законодавства України до права Європейського союзу в різних напрямках сфери охорони здоров'я. Зроблено висновки щодо формування та реалізації подальших завдань у процесі реформування та трансформації системи охорони здоров'я виходячи з глобальних та європейських вимірів для покращення стратегічних напрямів розвитку сфери охорони здоров'я в Україні.

Ключові слова: глобалізація, євроінтеграція, сталий розвиток, охорона здоров'я, стратегічне управління.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Трансформація у сфері охорони здоров'я в Україні відбувається під впливом двох важливих чинників: угода Глобального договору, за якою Україна взяла зобов'язання дотримуватися всесвітніх цілей сталого розвитку, та євроінтеграційні процеси, за якими Україна повинна зробити низку обов'язкових дій щодо процесу імплементації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС). Додаткового напруження на систему охорони здоров'я додала пандемія COVID-19, що змінила напрями у Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030, яке ще знаходиться у стадії розробки. Тому, доречним буде у статті дослідити глобальні та євроінтеграційні виклики на сучасному етапі трансформації сфери охорони здоров'я для формування більш ефективних публічних механізмів управління в цієї сфері.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасні вітчизняні та зарубіжні науковці Р. Nagaraj [1], Р. Deeralakshmi [1], Ю. Братішко [2], О. Дегтяр [2], Я. Деренська [2], М. Заярський [3], О. Козирева [2], Л. Крячкова [3], В. Лехан [3], Ю. Мохова [2], З. Надюк [4], Н. Орлова [2, 5-6], Н. Філіпова [7], А. Чечель [6], дослідили осо-

бливості реформування 1 етапу системи охорони здоров'я: процесів фінансування, організаційних та інституційних змін. Інші, Г. Муляр [8], С. Попов [9], Н. Савичук [10], дослідили міжнародний та європейський досвід формування моделей охорони здоров'я. Але, особливої уваги потребує визначення впливу глобальних та європейських тенденцій у трансформаціях у сфері охорони здоров'я для подальшого розвитку стратегічних напрямів цієї сфери.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою роботи є визначення основних завдань трансформації у сфері охорони здоров'я України в умовах реалізації цілей сталого розвитку та процесів євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Підсумковим документом Саміту «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» було затверджено 17 Цілей Сталого Розвитку (ЦСР, або Глобальні цілі) та 169 завдань, реалізація яких потребує безпрецедентних зусиль усіх секторів суспільства – урядів, бізнесу, громадськості [11].

Враховуючи вже існуючі досягнення, Цілями сталого розвитку взято до уваги різні національні реалії, спроможності та рівні розвитку, а також діючі національні стратегії та пріоритети. Відповідно до вказаного документу кожний уряд кожної країни устанавлює власні національні завдання, керуючись глобальним рівнем спрямованості, але враховуючи національні умови. Крім того, уряд кожної держави сам приймає принципові рішення щодо відображення у національних процесах планування, політичних заходах і стратегіях рекомендованих глобальних завдань. У розпорядженні кожної країни є різні підходи, стратегії, моделі та інструменти, які вона може застосовувати для забезпечення сталого розвитку з урахуванням своїх національних умов і пріоритетів.

В основу ЦСР закладено п'ять основних принципів:

√ взаємозв'язок та неподільність: 17 ЦСР є взаємопов'язаними та неподільними (країни повинні зосередитись на комплексному досягненні всіх цілей, щоб справді досягти будь-якої з них);

√ інклюзивність: для досягнення цілей необхідний підхід із залученням уряду та усього суспільства;

√ нікого не залишати осторонь: всі люди, особливо найвразливіші, повинні отримати користь від досягнення ЦСР, а, отже, існує потреба в дезагрегованих даних місцевого рівня;

√ партнерство між усіма зацікавленими сторонами: партнерства повинні бути створені для обміну ресурсами і співпраці під час реалізації;

√ універсальність: Порядок денний 2030 застосовується до всіх країн та контекстів у будь-який час.

Окремо також потрібно виділити людиноорієнтованість (врахування гендерних аспектів, поваги до прав людини та зосередження на потребах найбідніших, найбільш уразливих і найбільш відсталих верств населення), тощо.

На національному рівні для всіх держав-членів передбачено розробку масштабних національних заходів щодо виконання відповідних Цілей (стратегії національного розвитку, стратегії сталого розвитку); проведення оглядів з урахуванням думок корінних народів, громадянського суспільства, приватного сектора та інших зацікавлених сторін відповідно до національних умов, стратегій та пріоритетів. На регіональному рівні передбачено забезпечення корисних можливостей для взаємного навчання, зокрема, шляхом проведення добровільних оглядів, обміну передовою практикою та обговорення спільних завдань, тощо.

Глобальний рівень має на увазі взаємодію з Генеральною Асамблеєю, Економічною та Соціальною Радою, іншими відповідними органами й форумами згідно з чинними мандатами та основоположними нормативно-законодавчими актами. Вказаний рівень сприяє обміну досвідом, зокрема, інформацією про успішні результати, проблеми та здобутий досвід; здійснює політичне керівництво і надає настанови та рекомендації щодо наступних заходів; забезпечує спрямування своєї діяльності на оцінювання прогресу, досягнень і проблем, з якими стикаються розвинені країни та країни, що розвиваються, а також нових і актуальних проблем, які виникають.

Етапи процесу адаптації ЦСР для України відображено в табл. 1

Етапи процесу адаптації ЦСР для України

№ з/п	Рік	Подія
1	2016	Адаптація ЦСР
2	2017	Встановлення національних завдань ЦСР (86) з цільовими орієнтирами та національними показниками ЦСР (183) Перша базова національна доповідь «ЦСР. Україна»
3	2018	Запровадження щорічного моніторингу ЦСР
4	2019	Перший моніторинговий звіт з ЦСР (статистичні дані), тематичний звіт «ЦСР для дітей» та національна доповідь ЦСР Прийняття Указу Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»
5	2020	Представлення першого національного добровільного огляду з ЦСР

Систему імплементації ЦСР викладено у щорічній Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна», а порядок моніторингу відповідних показників затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 №686-р «Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку» [12].

Систему державних стратегічних документів щодо врахування адаптованих для України Цілей Сталого Розвитку до 2030 року, у т.ч. що стосується ЦСР 3 «Міцне здоров'я і благополуччя», можна представити наступним чином:

1. Конституція України;
2. Державні стратегічні документи – I рівень (загальнонаціональні);
3. Міжгалузеві державні стратегічні документи – II рівень;
4. Галузеві державні стратегічні документи – II рівень;
5. Регіональні та місцеві стратегічні документи (РСД) – III рівень;

6. Територіальні документи – IV рівень.

Бачення майбутніх трансформаційних процесів ЦСР охоплює 3 виміри: економічний, екологічний та соціальний (у т.ч. ЦСР 3: послідовні дії у межах реформи системи охорони здоров'я). Що стосується вищезазначеної сфери в її глобальному розумінні, то Цілями сталого розвитку 2030 однією з глобальних цілей, а саме, *Ціллю 3 «Міцне здоров'я і благополуччя»* визначена основна мета – «Забезпечення здорового способу життя та добробуту людей будь-якого віку».

Відповідно до неї, окреслено ключові завдання для виконання до 2030 року, серед яких:

1. Зниження глобального коефіцієнту материнської смертності до менш ніж 70 випадків на 100 000 живонароджених.

2. Запобігання смертності новонароджених і дітей віком до 5 років (при цьому всі країни повинні прагнути зменшити неонатальну смертність до не більше як 12 випадків на 1000 живонароджених, а смертність у віці до 5 років – до не більше ніж 25 випадків на 1000 живонароджених).

3. Боротьбі з епідеміями СНІДу, туберкульозу, малярії та тропічних хвороб, гепатитом, захворюваннями, що передаються через воду, та іншими інфекційними захворюваннями.

4. Зменшення на третину передчасної смертності від неінфекційних захворювань за допомогою профілактики і лікування, а також підтримка психічного здоров'я і благополуччя.

5. Покращення профілактики та лікування залежності від психоактивних речовин, у тому числі зловживання наркотичними засобами й алкоголем.

6. Скорочення вдвічі у всьому світові кількості смертей і травм унаслідок дорожньо-транспортних пригод.

7. Забезпечення загального доступу до послуг з охорони сексуального та репродуктивного здоров'я, включаючи послуги з планування сім'ї, інформування та просвіту, і урахування питань охорони репродуктивного здоров'я в національних стратегіях і програмах.

8. Забезпечення загального охоплення послугами охорони здоров'я, у тому числі захисту від фінансових ризиків, доступу до

якісних основних медико-санітарних послуг і до безпечних, ефективних, якісних і недорогих основних лікарських засобів і вакцин для всіх

9. Істотне скорочення кількості випадків смерті та захворювання в результаті впливу небезпечних хімічних речовин, забруднення й отруєння повітря, води і ґрунтів.

Крім того, передбачено: активізацію і, за необхідності, імплементацію Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну у всіх країнах; сприяння дослідженням і розробкам вакцин і лікарських препаратів для лікування інфекційних та неінфекційних хвороб, які, насамперед, стосуються країн, що розвиваються, забезпечувати доступність недорогих основних лікарських засобів і вакцин згідно з Дохійською декларацією «Угода ТРІПС і суспільна охорона здоров'я», де підтверджується право країн, що розвиваються, в повному обсязі використовувати положення Угоди з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності щодо прояву гнучкості для цілей охорони здоров'я населення і, зокрема, забезпечення доступу до лікарських засобів для всіх; істотне збільшення фінансування охорони здоров'я та набору, розвитку, професійної підготовки та утримання медичних кадрів у країнах, що розвиваються; нарощення потенціалу усіх країн, особливо країн, що розвиваються, у сфері раннього попередження, зниження ризиків і регулювання національних і глобальних ризиків для здоров'я.

Реалізація ЦСР в Україні відбувається як на національному, так і на регіональному рівнях (рис. 1).

На національному рівні можна визначити досягнення пов'язані з Указом Президента від 30.09.2019 № 722 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». ЦСР визначено орієнтирами для розроблення проектів прогностичних і програмних документів, проектів нормативно-правових актів з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України [13]. Моніторингові звіти з ЦСР готуються Державним комітетом статистики на щорічній основі за 183 показниками ЦСР відповідно до 86 завдань, з них охорона здоров'я пред-

ставлена 67 завданнями та 217 заходами. Уряд опублікував перший моніторинговий звіт про ЦСР у 2019 р. та продовжує вказану ініціативу щорічно [14].

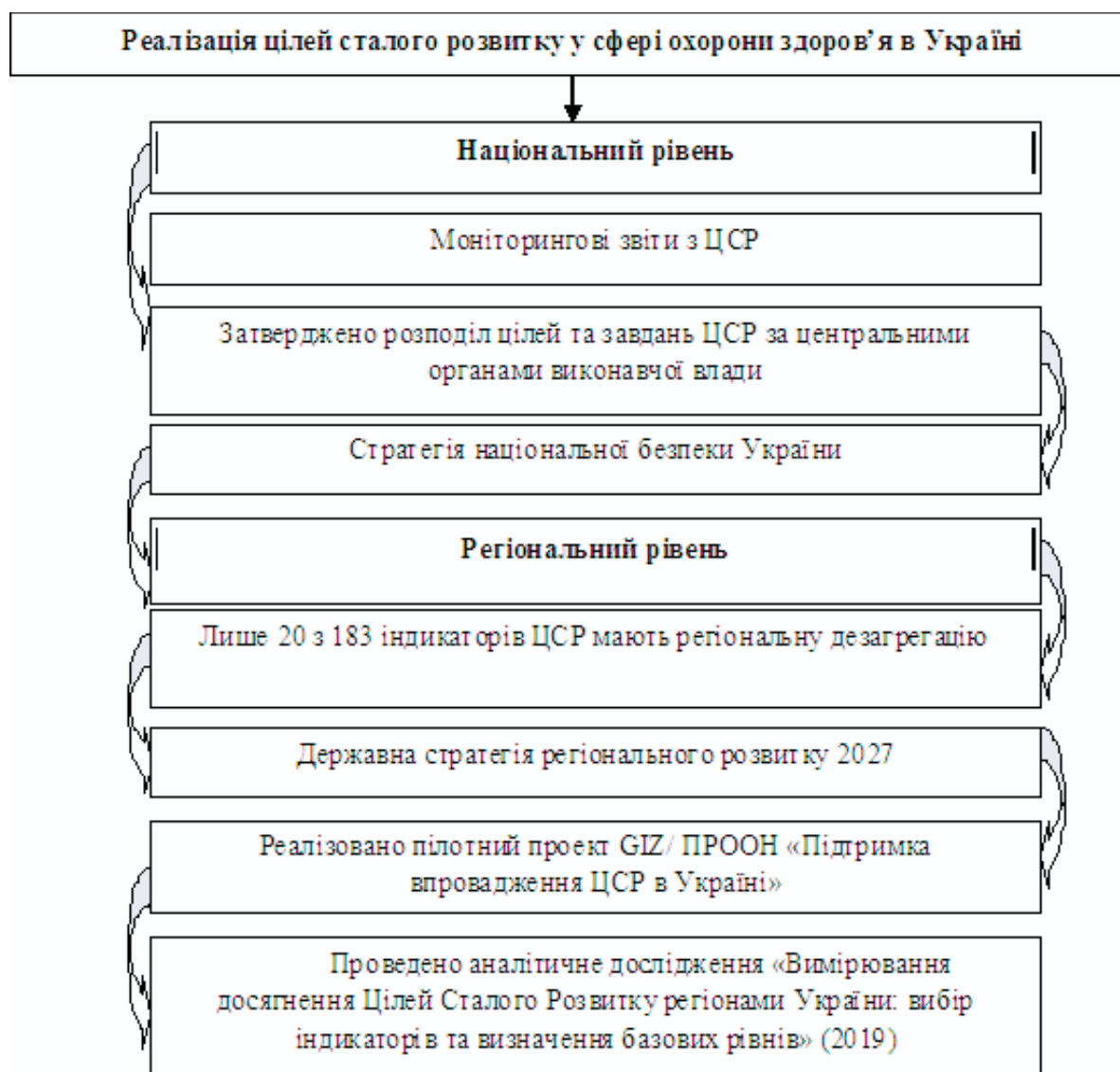

Рис. 1. Реалізація цілей сталого розвитку у сфері охорони здоров'я в Україні на різних рівнях публічного управління.

Затверджено розподіл цілей та завдань ЦСР за ЦОВВ. Також, в Стратегії національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» визначено сталий розвиток національної економіки як інструмент реалізації визначених у стратегії пріоритетів національних інтересів.

На регіональному рівні реалізація цілей сталого розвитку має труднощі у визначенні певних показників. Національним інститутом стратегічних досліджень підготовлено аналітичну записку щодо удосконалення координації та моніторингу імплементації цілей сталого розвитку України, у якій зазначено про те, що Програмою розвитку державної статистики до 2023 року (постанова Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 № 222), передбачено запровадити збір даних для моніторингу ЦСР лише на державному рівні. Індикатори, затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 686-р, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу імплементації ЦСР, переважно не мають дезагрегації на рівні регіонів та громад. Крім того, зазначені документи не містять опису основних елементів системи моніторингу на всіх рівнях та завдань органам влади на регіональному та місцевому рівнях проводити збір необхідних даних, аналіз та звітування [15].

Державною стратегією регіонального розвитку 2027 р.р. (постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 № 695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки») було визначено генеральний вектор сталого розвитку регіонів, проте відсутні індикатори ЦСР [16].

До Бюджетного кодексу України не було внесено зміни щодо орієнтації видатків на пріоритети для досягнення ЦСР. Регіональне та місцеве стратегування соціально-економічного розвитку потребує узгодження із секторальними стратегіями та ЦСР [17].

Успішно реалізований пілотний проект GIZ/ПРООН «Підтримка впровадження ЦСР в Україні» у Волинській та Дніпропетровській областях, спрямований на впровадження ЦСР на регіональному рівні, метою якого підвищення громадської обізнаності й підтримка впровадження Порядку денного сталого розвитку до 2030 року та ЦСР шляхом посилення системи моніторингу, спроможності у плануванні процесу реалізації Глобальних цілей та їх включення до регіональних стратегій і програм [18].

Розпорядниками інформації щодо Цілі 3 «Міцне здоров'я і благополуччя» є: Державний комітет статистики, Міністерство охорони здоров'я України (МОЗ), Національна служба здоров'я України,

Інститут демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України, Міністерства інфраструктури України.

У сфері охорони здоров'я визначено: 9 завдань, 16 індикаторів, а також цілі та дані, що розподіляються за національним (14) та регіональним (5) рівнями. Відповідно до Добровільного національного огляду щодо прогресу України у досягненні ЦСР 3, підготованого Міністерство економіки України у 2020 році, вищезазначена Ціль 3 має, в основному, високу ймовірність досягнення (пункти 3.1.1, 3.2.1, 3.3.2, 3.4.2, 3.4.3, 3.5.2 і 3.6.1). Також визначені пункти зі слабкою позитивною динамікою, яка потребує суттєвого прискорення (3.4.1, 3.4.4, 3.6.2, 3.7.1 і 3.8.2). Від'ємну динаміку та низьку ймовірність досягнення мають пункти 3.3.1, 3.5.1, 3.8.1 і 3.9.1 [19].

Результатами реалізації завдань щодо досягнення Цілі 3 на сьогодні є (рис. 2):

1. Зменшення рівня смертності дітей у віці до 5 років (інструменти – впровадження сучасних перинатальних технологій, реорганізація акушерських та неонатологічних відділень, створення мережі перинатальних центрів).

2. Зниження кількості хворих з уперше в житті встановленим діагнозом активного туберкульозу (інструменти – впровадження нових рекомендованих Всесвітньої організації охорони здоров'я режимів лікування з використанням нових спеціалізованих протитуберкульозних препаратів).

3. Скорочення кількості смертей жінок та чоловіків від цереброваскулярних вороб (впровадження заходів, передбачених Національним планом щодо неінфекційних захворювань та подолання тягаря неінфекційних хвороб та протидії впливу факторам ризику таких як тютюнокуріння, зловживання алкоголем, нездорове харчування, низька фізична активність та забруднене атмосферне повітря).

4. Зменшення кількості смертей унаслідок транспортних нещасних випадків та зменшення кількості травмованих осіб унаслідок дорожньо-транспортних пригод (підвищення рівня безпеки в транспорті у результаті виконання відповідної Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні до 2020 року,

зокрема, заходів з покращення експлуатаційних показників автомобільних доріг і вулиць, безпеки експлуатації транспортних засобів, підвищення ефективності системи підготовки водіїв).

5. Зменшення кількості випадків материнської смертності (впровадження комплексних заходів та розвитку акушерських відділень).

6. Скорочення кількості смертей жінок від злоякісного новоутворення молочної залози (завдяки інформаційно-просвітницькій діяльності, спрямованій на профілактику захворювання, його ранню діагностику та лікування).

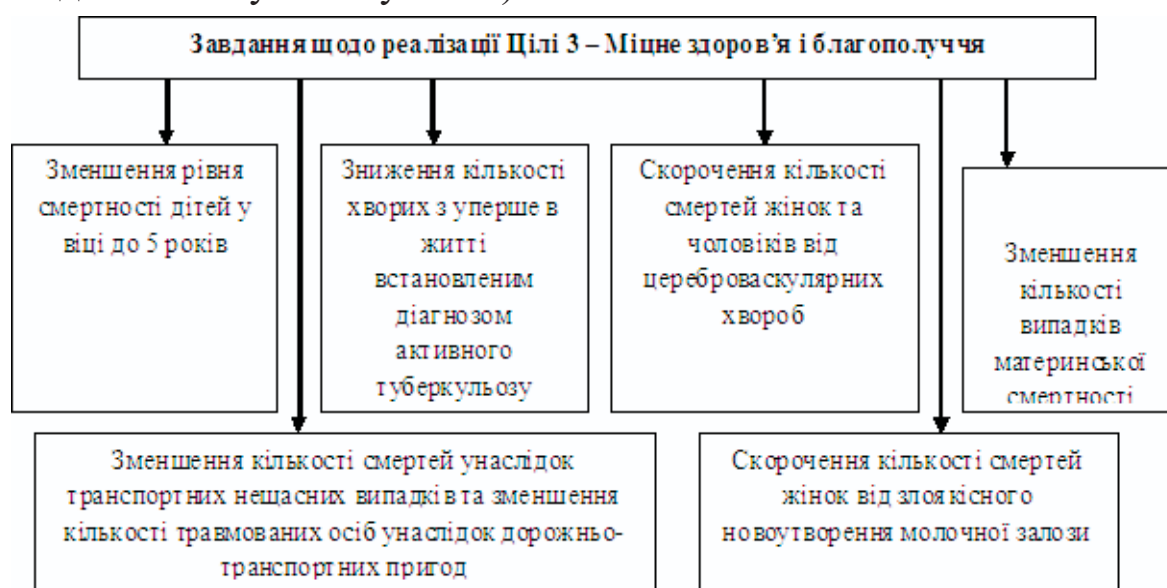

Рис.2. Завдання Цілі 3 сталого розвитку України

Сьогодні процес імплементації Угоди координується із залученням усіх гілок влади: президентської, законодавчої та виконавчої. Для цього у 2020 році створено Комісію з питань координації виконання Угоди про асоціацію під головування Прем'єр-міністра України (постанова Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2020 №851 «Про утворення Комісії з питань координації виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їїніми державами-членами, з іншої сторони») [20].

Зокрема, в рамках роботи вищезгаданої Комісії сформовано карту пріоритетних євроінтеграційних законопроектів, яка є до-

рожньою картою роботи Уряду та Парламенту на євроінтеграційному напрямі, в т.ч. що стосується громадського здоров'я [21].

Серед відповідальних за виконання завдань розділу «Громадське здоров'я» визначені: МОЗ, Міністерство фінансів України, Міністерство економіки України, Міністерство соціальної політики України (особливо, що стосується реалізація комплексу заходів, передбачених Концепцією реформи фінансування системи охорони здоров'я), Міністерство молоді та спорту України, Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, Центр громадського здоров'я.

За Планом заходів розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану пріоритетних дій уряду на 2021 рік» передбачено виконання наступних завдань:

- формування дорожньої карти адаптації законодавства України до права ЄС у сфері реєстрації та обігу лікарських засобів;
- приведення у відповідність з нормами ЄС ліцензійних умов і процедур ліцензування та акредитації установ, що працюють із тканинами і клітинами людини (внесення відповідних змін до Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людини»);
- приведення у відповідність з нормами ЄС ліцензійних умов і процедур ліцензування та акредитації закладів та установ системи крові (внесення змін до Законів України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та «Про донорство крові та її компонентів»);
- запровадження комплексного підходу до діагностики ракових захворювань, заснованого на кращих практиках держав-членів ЄС;
- приєднання України до європейської мережі протидії транскордонним загрозам здоров'ю (внесення змін до Законів України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та «Про захист населення від інфекційних хвороб»);
- реалізація комплексної реформи системи фінансування охорони здоров'я відповідно до затвердженої Концепції;
- реалізація Концепції розвитку системи громадського здоров'я, тощо.

План заходів є документом, який має підвищити відповідальність виконавчої влади за виконання Угоди про асоціацію, в т.ч. на пряму, що стосується реформування системи охорони здоров'я. Окрім того, зазначений план із чіткими індикаторами спрощує контроль за цим процесом із боку Уряду та громадськості.

Імплементация Угоди про асоціацію з ЄС передбачає виконання українською стороною майже 8 тис. заходів у рамках понад 2 тис. завдань. Усі вони визначені в інформаційно-аналітичній системі «Пульс Угоди», яку Уряд використовує для моніторингу прогресу виконання зобов'язань за Угодою загалом та у 24 сферах (секторах) співробітництва зокрема. Загальний прогрес виконання Угоди про асоціацію, згідно з даними «Пульсу Угоди», становить 54% [22].

Результати виконання Угоди за останні шість років (2015-2020 рр.) у галузі охорони здоров'я – розділ «Громадське здоров'я» – 47% – включає 162 заходи у рамках 37 завдань (рис. 3).

Ще одним з головних здобутків є наближення законодавства України до права ЄС за наступними напрямками:

1. Боротьба з інфекційними захворюваннями.

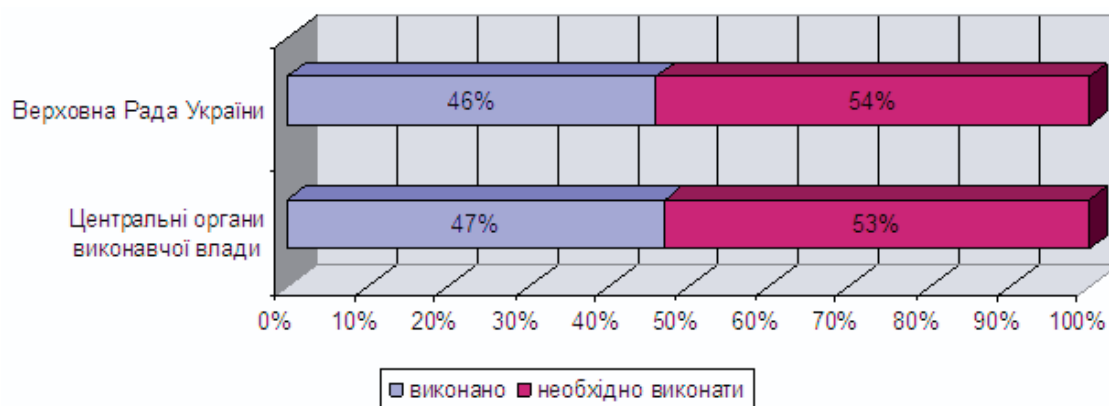

Рис.3. Прогрес за основними групами виконавців [24]

Міністерством охорони здоров'я України затверджено перелік інфекційних захворювань, які підлягають моніторингу, чим у повному обсязі імплементовано Рішення 2000/96/ЄС. У зв'язку з набуттям чинності наказу МОЗ від 30.07.2020 № 1726 розпочато оновлення нормативно-правових актів, які регулюють порядок реєстрації, обліку, звітності та обміну відповідною інформацією [23].

Також імплементовано Рішення №2002/253/ЄС, яким визначені випадки, які вимагають подання звітів про інфекційні захворювання до мережі Співтовариства.

У 2018 році із залученням міжнародних експертів розроблено «Дорожню карту» для вирішення інвестиційних потреб у сфері управління системою крові, впровадження прозорого та підзвітного процесу ліцензування; запуску нових стандартів безпеки крові та розробки інформаційних технологій відстеження (до 167 млн євро на 4 роки). Ці кошти передбачені для фінансування модернізації 11 центрів крові, експлуатаційних витрат, закупівлі тестових наборів та витратних матеріалів, впровадження нових стандартів та протоколів використання крові, створення унікальних реєстрів донорів крові та посилення управління постачанням.

Прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 120-р «Про схвалення Стратегії розвитку національної системи крові на період до 2022 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації» [24].

З 01 січня 2019 року набув чинності Закон України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людини», в якому враховані базові вимоги Директиви 2004/23/ЄС. Уряд схвалив План підготовки підзаконних актів, необхідних для реалізації зазначеного закону.

Відповідно, затверджено Порядок отримання та надання гемопоетичних стовбурових клітин та обміну інформацією щодо наявних анатомічних матеріалів людини, призначених для трансплантації (постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2020 № 257) [25], та створено спеціалізовану державну установу «Український центр трансплант-координації» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 № 1154-р) [26].

Прийнято Закон України від 27.12.2019 № 418-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють питання трансплантації анатомічних матеріалів людині», який автоматизує процеси завдяки поступовому запровадженню Єдиної державної інформаційної системи трансплантації органів і тканин – реєстру донорів, що допомагатиме вчасно знаходити потенційного донора

з потрібними фізичними показниками для порятунку пацієнтів, які потребують трансплантації [27].

Постановою Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 року № 689 «Питання проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні» запроваджено порядок проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації [28].

Його основні завдання та показники визначені Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркозалежності, Управлінням Організації об'єднаних націй з наркотиків та злочинності, Міжнародним комітетом з контролю за наркотиками. Починаючи з листопада 2017 року Україна на постійній основі співпрацює з Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркотичної залежності.

2. Впровадження електронної системи охорони здоров'я – eHealth [29].

Ключовою метою вказаної системи, забезпечення функціонування якої почалося одночасно зі стартом медичної реформи в Україні, є наближення стандартів надання медичної допомоги до рівня країн-членів ЄС і надання українцям доступу до більш якісних медичних послуг.

Порядок функціонування електронної системи охорони здоров'я, а також Порядок опублікування відомостей з електронної системи охорони здоров'я Національною службою здоров'я, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 р. № 411 «Деякі питання електронної системи охорони здоров'я». Проведено реформу сфери державних закупівель шляхом імплементації до неї європейських правил. Що теж має безпосередній вплив на сферу охорони здоров'я. Відтепер державні закупівлі відбуваються лише через електронну систему ProZorro, мінімізуючи людський фактор і можливість корупції (головним фінансовим розпорядником у сфері охорони здоров'я є НСЗУ).

Попри виклики пандемії, Україною дано старт процесу, який отримав назву Євроінтеграція 2.0, ключове завдання якого – перейти від реалізації наявних політик ЄС до участі України у їх формуванні.

of transformation in the field of health care in Ukraine in the implementation of sustainable development goals and European integration processes. The methodological and information base is the report "Sustainable Development Goals 2020", reports of the State Statistics Committee of Ukraine, the Ministry of Health of Ukraine, the National Health Service of Ukraine, the Institute of Demography and Social Research of the National Academy of Sciences of Ukraine, the Ministry of Infrastructure of Ukraine. base for European integration processes in the field of health care.

The article substantiates the strategic directions of health care development according to the goals of sustainable development of Ukraine. The basic principles that underlie the goals of sustainable development are highlighted (interconnectedness and indivisibility, inclusiveness, not to leave anyone out, to be created for the exchange of resources and cooperation during implementation, universality). The stages of the process of adaptation of sustainable development goals for Ukraine are studied and the system of government strategic documents for taking into account the Sustainable Development Goals for 2030 adapted to Ukraine is determined, which includes the Constitution of Ukraine, government strategic documents, intersectoral government strategic documents, sectoral government strategic documents, regional and local strategic documents, documents, territorial documents. The directions of realization of the goals of sustainable development in Ukraine at the national and regional levels for the sphere of health care are determined. Also, the key objectives of Goal 3 for implementation by 2030 are outlined, the results of the implementation of tasks to achieve Goal 3 – Strong health and well-being are determined. The task of adapting the legislation of Ukraine to the law of the European Union for 2021 is determined and the achievements on the approximation of the legislation of Ukraine to the law of the European Union in various areas of health care are summed up. Conclusions are made on the formation and implementation of further tasks in the process of reforming and transforming the health care system based on global and European dimensions to improve the strategic directions of health care development in Ukraine.

Key words: *globalization, European integration, sustainable development, health care, strategic management.*

Received: 22.10.21

References

1. Nagaraj, P., & Deepalakshmi, P. (2020). A framework for e-healthcare management service using recommender system. *Electronic Government, an International Journal*, 16 (1/2), 84-100 [in English].
2. Orlova, N., Mokhova, I., Kozyrieva, O., Diegtiar, O., Derenska, Y., & Bratishko, Y. (2020). Public Information Policy in Health Care Sector: Ukrainian Perspectives. *35th International Business Information Management Conference*, Seville, Spain 1-2 April, 341-351 [in English].
3. Lekhan, V.M., Kriachkova L.V., Zaiars'kyj M.I. (2018). Analiz reform okhorony zdorov'ia v Ukraini: vid zdobuttia nezalezhnosti do suchasnosti [Analysis of health care reforms in Ukraine: from independence to the present]. *Ukrayna. Zdorov'ya natsiy – Ukraine. Health of the nation*, 4(52), 5-11 [in Ukrainian].
4. Seniuk, Yu., & Nadiuk, O. (2020). Suchasna derzhavna polityka u sferi okhorony zdorov'ya: analiz reformuvannya systemy [Modern state policy in the field of healthcare: analysis of system reform]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia – Law and public administration*, 2, 211-220 [in Ukrainian].
5. Orlova, N., & Chechel, A. (2019). The Determinants Of Ukraine's Sustainable Development. *MIND Journal*, 8, 1-15 [in English].
6. Orlova, N.S. (2019). Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia u reformuvanni systemy okhorony zdorov'ia [Mechanisms of public administration in reforming the health care system]. *Publichne ad ministruvannia ta natsional'na bezpeka – Public administration and national security*, 6. Retrieved from <https://doi.org/10.25313/2617572X201965377> [in Ukrainian].
7. Filipova, N. V. (2020). Analiz suchasnoho stanu systemy okhorony zdorov'ya v Ukrayni [Analysis of the current state of the healthcare system in Ukraine]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu – Bulletin of Khmelnytsky National University*, 4(2), 33-37 [in Ukrainian].
8. Muliar, H. (2020). Zarubizhnyj dosvid funktsionuvannya systemy okhorony zdorov'ya v konteksti zabezpechennya realizatsiy prava na okhoronu

zdorov'ya [Foreign experience of functioning of the health care system in the context of ensuring the realization of the right to health care]. *Visnyk APSVT – Bulletin of the APSVT*, 1-2, 43-52 [in Ukrainian].

9. Popov, S., & Voshko, I. (2021). Reformuvannya natsional'nykh system okhorony zdorov'ya: aktual'ni aspekty zakordonnoho dosvidu [Reforming national healthcare systems: current aspects of foreign experience], *Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnia – Current issues of public administration*, 82(1), 136-141 [in Ukrainian].

10. Ohanian, A. A., & Savychuk N. O. (2021). Pravove upravlinnya reformuvannyam okhorony zdorov'ya u kraynakh Tsentral'noy, Skhidnoy Yevropy ta SND: porivnyal'nyj analiz [Legal department of healthcare reforms in Central, Eastern Europe and CIS countries: comparative analysis]. *Investytsii: praktyka ta dosvid - Investments: practice and experience*, 5, 117-123 [in Ukrainian].

11. Peretvorennia nashoho svitu: Poriadok dennij u sferi staloho rozvytku do 2030 roku [Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development]. (n.d.). *ua.undp.org*. Retrieved from <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html> [in Ukrainian].

12. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy Pytannia zboru danykh dlia monitorynhu realizatsii tsilej staloho rozvytku: pryiniate 21 serp. 2019 roku № 686-r [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Issue of data collection for monitoring the implementation of sustainable development goals from August 21 2019, № 686-r]. (2019, August 21). (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/686-2019-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

13. Ukaz Prezydenta Ukrainy Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku: pryiniaty 30 ver. 2019 roku №722/2019 [Decree of the President of Ukraine on the Sustainable Development Goals of Ukraine until 2030 from September 30 2019, №722/2019] (2019, September 30). (n.d.). *president.gov.ua*. Retrieved from <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825> [in Ukrainian].

14. Monitorynhovyj zvit “Tsili staloho rozvytku. Ukraina, 2020” [Monitoring report “Sustainable Development Goals. Ukraine, 2020”]. (n.d.). *unicef.org*. Retrieved from <https://www.unicef.org/ukraine/reports/sustainable-development-goals-ukraine-2020-monitoring-report> [in Ukrainian].

15. Reznikova, O. O., & Kovalivs'ka S. V. (2019). Schodo udoskonalennya koordynatsiy ta monitorynhu implementatsiy tsilej staloho rozvytku Ukrainy [On improving the coordination and monitoring of the implementation of the sustainable development goals of Ukraine]. *Analychna zapyska Seriiia «Natsional'na bezpeka» - Analytical Note National Security Series, 5, 1-5* [in Ukrainian].

16. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehional'noho rozvytku na 2021-2027 roky: pryiniata vid 5 serp. 2020 roku №695 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021-2027 from August 5 2020, № 695]. (2020, August 5). (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

17. Yzhak, O. I., Maksymenko, O. P., & Khymynets', V. V. (2020). Udoskonalennya rehional'noho ta mistsevoho stratehuvannya sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku [Improvement of regional and local strategy of socio-economic development]. (n.d.). *niss.gov.ua*. Retrieved from <https://niss.gov.ua/sites/files/2020-09/socialno-ekonomichni-rozvytok-1.pdf> [in Ukrainian].

18. Pidtrymka vprovadzhennia Tsilej staloho rozvytku v Ukraini [Supporting the implementation of the Sustainable Development Goals in Ukraine]. (n.d.). *ua.undp.org*. Retrieved from <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/operations/projects/closed-projects/supporting-sdgs-implementation-in-Ukraine.html> [in Ukrainian].

19. Povidomlennia pro draft dobrovil'noho natsional'noho ohliadu schodo prohresu Ukrainy u dosiagnenni tsilej staloho rozvytku [Report on the draft of the voluntary national review of Ukraine's progress towards the sustainable development goals]. (n.d.). *me.gov.ua*. Retrieved from <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=7e82b45d-3135-4788-99ce-f20ffbede635&title=PovidomlenniaProDraftDobrovilnogoNatsionalnogoOgliaduSchodoProgresuUkrainiUDosiagnenniTsileiStalogoRozvitku> [in Ukrainian].

20. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro utvorennia Komisii z pytan' koordynatsii vykonannia Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropejs'kym Soiuzom, Yevropejs'kym Spivtovarystvom z atomnoi enerhii i ikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: pryiniata 2 ver. 2020 roku № 851 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On the establishment of the Commission for Coordination of the Implementa-

tion of the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand from September 2 2020, № 851]. (2020, September 2). (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

21. Dorozhnia karta ievrointehratsijnykh zakonoproektiv [Roadmap for European integration bills]. (n.d.). *eu-ua.kmu.gov.ua*. Retrieved from <https://eu-ua.kmu.gov.ua/dorozhnya-karta-yevrointegraciynyh-zakonoproektiv> [in Ukrainian].

22. Zvit pro vykonannia uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta Yevropejs'kym soiuzom 2015-2020 [Report on the implementation of the Association Agreement between Ukraine and the European Union 2015-2020]. (n.d.). *kmu.gov.ua*. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/zviti-pro-vikonannya/aa-implementation-report-2015-2020-ukr-final.pdf> [in Ukrainian].

23. Nakaz Ministerstvo Okhorony Zdorov'ya Ukrainy Pro zatverdzhennia Poriadku vedennia obliku, zvitnosti ta epidemiolohichnoho nahliadu (sposterezhennia) za infektsijnymy khvorobamy ta Pereliku infektsijnykh khvorob, scho pidliahaiut' reiestratsii: pryiniaty 30 lyp. 2020 roku №1726 [Order of the Ministry of Health of Ukraine On approval of the Procedure for accounting, reporting and epidemiological surveillance (surveillance) of infectious diseases and the List of infectious diseases subject to registration from July 30 2020, № 1726]. (2020, July 30). (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1332-20#Text> [in Ukrainian].

24. Rozporyadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro skhvalennia Strategii rozvytku natsional'noi systemy krovi na period do 2022 roku ta zatverdzhennia planu zakhodiv schodo ii realizatsii: pryiniaty 20 liut. 2019 roku, № 120-r [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine On approval of the Strategy for the development of the national blood system for the period up to 2022 and approval of the action plan for its implementation from February 20 2019, № 120-r]. (2019, February 20). (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/120-2019-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

25. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro zatverdzhennia Poriadku otrymanna ta nadannia hemopoetychnykh stovburovykh klityn ta obminu informatsiieiu schodo naiavnykh anatomichnykh materialiv liudyny, pryznachenykh

dliа transplantatsii: pryiniata 25 ber. 2020 roku, № 257 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On approval of the Procedure for obtaining and providing hematopoietic stem cells and exchange of information on available human anatomical materials intended for transplantation from March 25 2020, № 257]. (2020, March 25). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/257-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

26. Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrayny Pro utvorennia spetsializovanoi derzhavnoi ustanovy “Ukrains’kyj tsentr transplant-koordynatsii”: pryiniata 23 ver. 2020 roku, № 1154-r [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine On the Establishment of a Specialized State Institution “Ukrainian Transplant Coordination Center” from September 23 2020, № 1154-r]. (2020, September 23). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1154-2020-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

27. Zakon Ukrayny Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy, scho rehuliuut’ pytannia transplantatsii anatomicznykh materialiv liudyni: pryiniaty 20 hrud. 2019 roku №418-IX [Law of Ukraine On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Regulating the Issue of Transplantation of Anatomical Materials to Humans from December 20 2019, № 418-IX]. (2019, December 20). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/418-20#Text> [in Ukrainian].

28. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayny Pytannia provedennia monitorynhu narkotychnoi ta alkohol’noi sytuatsii v Ukraini: pryiniata 10 lyp. 2019 roku № 689 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine The issue of monitoring the drug and alcohol situation in Ukraine from July 10 2019, № 689]. (2019, July 10). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/689-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

29. Elektronna systema okhorony zdorov’ia v Ukraini [Electronic health care system in Ukraine]. (n.d.). *ehealth.gov.ua*. Retrieved from <https://ehealth.gov.ua/> [in Ukrainian].

Відомості про автора / Information about the Author

Гавриченко Дмитро Георгійович: Одеський медичний інститут Міжнародного гуманітарного університету: Фонтанська дорога 23а, м. Одеса, 65000, Україна.

Dmytro Havrychenko: Odesa Medical Institute of the International Humanitarian University: Fontanskaya road 23a, Odessa, 65000, Ukraine.

ORCID. ORG./ 0000-0003-1595-4467

E-mail: dmytrohavrichenko@gmail.com